

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

شهادت حضرت زهرا به روایت ابوبکر بن ابی دارم

تولید کنند: ۵۰۰ نسخه، باقر یونسایی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شهادت حضرت زهرا به روایت ابوبکر بن ابی دارم

نویسنده:

سید محمد باقر پوسانی

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	شهادت حضرت زهرا به روایت ابوبکر بن ابی دارم
۷	مشخصات کتاب
۷	مقدمه
۷	توثیق ابن ابی دارم
۷	اشاره
۹	ذهبی
۹	بیہقی
۱۰	سمعانی
۱۰	قاضی عیاض
۱۰	البانی
۱۰	علی بن احمد واحدی (متوفی سنہ ۴۶۸)
۱۰	حاکم نیشابوری
۱۰	ابن عساکر (متوفی سنہ ۵۷۱)
۱۱	خطیب بغدادی
۱۱	بغوی
۱۱	محمد بن عبدالواحد ضیاء الدین مقدسی (متوفی سنہ ۶۴۳)
۱۱	یوسف بن حجّاج مزّی
۱۱	رد دیدگاه های جرح ابن ابی دارم
۱۲	ابن ناصر الدین (متوفی سنہ ۸۴۱ یا ۸۴۲)
۱۲	حاکم نیشابوری (متوفی سنہ ۴۰۵)
۱۲	ابن عراق (متوفی سنہ ۹۶۳)
۱۲	ذهبی (متوفی سنہ ۷۴۸)
۱۴	ابن حجر عسقلانی (متوفی سنہ ۸۵۲)

مشخصات کتاب

نویسنده: سید محمد باقر پوسایی

مقدمه

ما در اینجا سند مبنی بر شهادت حضرت زهرا سلام الله علیها بدست خلیفه دوم را میاوریم . بعد به بررسی ابن ابی دارم میپردازیم.

وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ حَمَّادِ الْحَافِظِ: كَانَ مُسْتَقِيمَ الْأَمْرِ عَامَهُ دَهْرَهُ، ثُمَّ فِي آخِرِ أَيَّامِهِ كَانَ أَكْثَرَ مَا يُقْرَأُ عَلَيْهِ الْمَثَالِبُ، حَضَرَتْهُ وَرَجُلٌ يَقْرَأُ عَلَيْهِ أَنَّ عُمَرَ رَفَسَ فَاطِمَةَ حَتَّى أَسْقَطَتْ مُحْسِنًا.

و فی خبر آخر قوله تعالى: {وَجَاءَ فِرْعَوْنُ} [الحاقة: ۹]: عمر، {وَمَنْ قَبْلَهُ} أَبُو بَكْرٍ، وَ {الْمُؤْتَفِكَاتُ}: عَائِشَةُ، وَ حَفْصَةُ. فَوَافَقْتُهُ وَ تَرَكَتُ حَدِيثَهُ.

و محمد بن حماد حافظ گفت: همانا او در تمام عمرش ثابت قدم بود. سپس در آخر روز گارش اکثر مطالبی که بر او میخواندند مثال (نقد افراد) بود. به حالت احتضار افتاده بود و مردی بر او میخواند که همانا خلیفه دوم ضربه ای بر حضرت فاطمه سلام الله علیها زد که محسن سقط شد.

و در خبر دیگری سخن خداوند که میفرماید و فرعون آمد را خلیفه دوم گفت و از قبلش خلیفه اول. و مردم شهرهای زیر و رو شده قوم لوط، عایشه و حفصه است.

پس با او موافقت کرد و من حدیثش را ترک کردم.

سیر اعلام النبلاء ذهبی ج ۱۷ ص ۲۸ در قسمت ابن ابی دارم.

میزان الاعتدال فی نقد الرجال ذهبی ج ۱ ص ۲۸۳

لسان المیزان ابن حجر عسقلانی ج ۱ ص ۲۶۸

توثیق ابن ابی دارم

اشاره

ما در اینجا به بررسی دلایل توثیق عام ابن ابی دارم میپردازیم.

۱- طبق نرم افزار جوامع الكلم، از ایشان ۱۲۸ حدیث نقل شده است. این تعدد روایت از راوی دلیل بر توثیق راوی است.

۲- کتب بسیاری از این راوی نقل حدیث داشته اند که به علت اختصار، از ذکر آنها خودداری میکنیم.

۳- این راوی از علمای بزرگی چون مطین حضرمی، ابن قاضی نخعی، موسی بن عمران حمال، ابن ابی شیبه، محمد بن حسین کوفی و

دیگران حدیث نقل کرده است که خود، دلیل بر وثاقت راوی است.

۴- راویانی چون ابو نعیم اصفهانی، حاکم نیشابوری، دارقطنی، ابن ابی علی قاضی، ابن منده، ابن ابی اسحاق، محمد بن مظفر بزاز، ابن بطه، ابن حمّامی، ابن مردویه و غیره از ایشان نقل حدیث کرده اند که خود، دلیل بر وثاقت راوی است.

۵- این راوی نظر رجالی داده و اهل سنت هم این نظرات را تأیید کرده اند. ببینید:

وقال ابن أبي دارم كتبت بأصبعي عن مطين مئة ألف حديث

ذهبی در سیر اعلام النبلا ج ۱۴ ص ۴۱ و علی بن نایف در المفصل فی علوم الحدیث ج ۱ ص ۴۵۵ و محمد بن سالم در الدرر و الیاقوت ج ۱ ص ۵۵ و صفدی در الوافی بالوفیات ج ۱ ص ۴۳۷ و خطیب بغدادی الجامع لآخلاق راوی ج ۴ ص ۲۷۲

یا یک نظر رجالی دیگر که سیوطی در طبقات الحفاظ ج ۱ ص ۵۶ نقل کرده است.

حال به دلایل توثیق خاص این راوی میپردازیم:

ذهبی

درباره این راوی میگوید:

الامام الحافظ الفاضل

سیر اعلام النبلا ج ۳۰ ص ۷۷

در جای دیگر از همین کتاب مینویسد:

حدث عنه: ابن أخيه الحافظ الموجود أبو بكر أحمد بن محمد بن السري ابن يحيى الكوفي المشهور بابن أبي دارم (سیر اعلام النبلا ج ۲۲ ص ۵۹)

بار دیگر در تلخیصش بر مستدرک حاکم تعدادی از احادیث این راوی را صحیح میگوید که در بخش حاکم نیشابوری به آن میپردازیم.

و در تذکره الحفاظ درباره این راوی مینویسد:

أبو بكر بن أبي دارم الحافظ المسند الشيعي (تذکره الحفاظ ج ۳ ص ۸۸۴)

بيهقي

میگوید:

ثنا أَبُو بَكْرٍ بْنُ أَبِي دَارِمٍ الْحَافِظِ (سنن بیہقی ج ۱ ص ۱۰۴) در جاہای دیگری ہم از ہمین عبارت استفادہ میکند. نظیر:

دلائل النبوه ج ۲ ص ۱۶۷ و ج ۵ ص ۶۷ و

حافظ گفتن دلیل بر وثاقت راوی است . زیرا حافظ کسی است کہ صد ہزار حدیث را حفظ باشد.

سمعانی

سمعانی در انساب ہم عبارت حافظ را بہ کار بردہ است. (انساب ج ۲ ص ۳۰۹)

و در جای دیگر میگوید: روی عنہ أبو العباس بن عقده وأبو بکر بن أبي دارم الحافظان بالكوفه (انساب ج ۴ ص ۴۱۷)

قاضی عیاض

أبي بکر بن أبي دارم الحافظ (الشفا ج ۲ ص ۵۸)

البانی

ایشان یک حدیث را در سلسلہ احادیث ضعیفہ ج ۲ ص ۲۱۶ بررسی کردہ و تضعیف کردہ اند. منتهی این راوی را تضعیف نکردند. یعنی این راوی نزد البانی ثقہ یا حداقل حسن الحدیث بودہ کہ تضعیف نشدہ است.

علی بن احمد واحدی (متوفی سنہ ۴۶۸)

ایشان در کتاب اسباب النزول ج ۱ ص ۳۵۵، یکی از احادیث ابن ابی دارم را صحیح میدانند.

حاکم نیشابوری

ایشان در مستدرک علی الصحیحینش، چندین حدیث از این راوی را صحیح میدانند کہ ما در اینجا فقط لیست وار مینویسیم.

مستدرک علی الصحیحین ج ۱ ص ۳۹۳ ح ۹۶۴ با تصحیح ذہبی و ص ۳۹۷ ح ۹۷۷ با تصحیح ذہبی و ص ۴۳۷ ح ۱۱۰۲ با صحیح ذہبی و ص ۶۲۳ ح ۱۶۶۶ و ص ۶۴۲ ح ۱۷۲۶ و ص ۶۸۹ ح ۱۸۷۵ و ص ۷۴۹ ح ۲۰۶۲ و ج ۲ ص ۲۶۸ ح ۲۹۶۵ با تصحیح ذہبی و ص ۳۲۶ ح ۳۱۶۷ با تصحیح ذہبی و ص ۳۸۷ ح ۳۳۵۶ با تصحیح ذہبی و ۱۳ سند دیگر کہ ۹ تای آن را ذہبی تصحیح کردہ است.

ایا با این حال میتوان گفت حاکم و ذہبی کہ در قسمت رد دیدگاہ های جرح ابن ابی دارم بہ آن میپردازیم، گفته باشند کہ این راوی ضعیف است؟

ابن عساکر (متوفی سنہ ۵۷۱)

ایشان هم در کتاب معجمش ج ۱ ص ۲۲۶، به این راوی حافظ میگوید

و در ج ۱ ص ۳۵۹ از همان کتاب، یک حدیث از این راوی را حسن صحیح میدانند.

خطیب بغدادی

در تاریخ بغداد ج ۲ ص ۱۲ مینویسد:

ومن الكوفيين أبو بكر بن أبي دارم وكان ثقة.

و از کوفی ها ابوبکر بن ابی دارم است که ثقة است.

بنو

أَبُو بَكْرٍ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ السَّرِيِّ التَّمِيمِيُّ الْحَافِظُ ، بِالْكُوفَةِ

شرح السنه ج ۱۲ ص ۳۴۶

محمد بن عبدالواحد ضياء الدين مقدسی (متوفی سنه ۶۴۳)

ایشان چند حدیث از این راوی را آورده و تصحیح کرده است. به طور مثال:

ثنا أحمد بن محمد بن السري ثنا محمد بن عبدالله الحضرمي ثنا أبو كريب قثنا معاوية بن هشام عن سفيان عن أبي إسحاق عن عاصم بن ضميره عن علي قال قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصلي تلك الليلة ليله بدر وهو يقول اللهم إن تهلك هذه العصابة لا تعبد وأصابهم تلك الليلة مطر (إسناده حسن)

احاديث المختاره ج ۱ ص ۲۹۰

اینکه یک حدیث از راوی را حسن بدانند دلیل بر توثیق و حداقل حسن الحدیث بودن راوی است.

یوسف بن حجاج مزی

أبو بكر أحمد بن محمد بن السري الحافظ المعروف بابن أبي دارم

تهذيب الكمال ج ۳۰ ص ۳۱۳

پس این راوی ثقة است.

رد دیدگاه های جرح ابن ابی دارم

ابن ناصر الدین (متوفی سنه ۸۴۱ یا ۸۴۲)

احمد بن محسن انصاری معروف به ابن ملی هم را تضعیف کرده است در حالی که ذهبی و صفدی و بدرالدین عینی و عبدالرئوف مناوی توثیقش کرده اند. زیرا ایشان سخت گیر بوده. پس نظرات رجالی اش مورد قبول نیست.

حاکم نیشابوری (متوفی سنه ۴۰۵)

ما تمام کتب حاکم نیشابوری را که زرکلی در الاعلامش در ج ۶ ص ۲۲۷ نوشته است و موجود بود را گشتیم منتهی همچین مطلبی مشاهده نشد. در ضمن حاکم نیشابوری هیچ گاه در وصف یک راوی از عبارت رافضی یا عبارت غیر ثقه استفاده نمیکرد و تنها جایی که همچین عبارتی از ایشان است همین جاست.

یک مطلب دیگر هم اینکه هیچگاه در کتب میزان الاعتدال و لسان المیزان و سیر اعلام النبلا و تنزیه الشریعه که این مطلب را از حاکم نقل کرده اند، هیچکدام سندی از حاکم نداده اند و بدون واسطه این را نوشته اند.

و یک مطلب دیگر اینکه طبق نرم افزار جوامع الکلم، حاکم نیشابوری بیش از ۶۰ حدیث از این راوی نقل کرده است. آیا کسی که اینهمه حدیث از یک راوی نقل کند خودش آن راوی را تضعیف میکند؟

در ضمن ما تعدادی از شیوخ حاکم را بررسی کرده ایم میبینیم که همیشه حاکم، شیوخ خود را ثقه میگوید و تا به حال ندیدیم که شخصی جز شیوخ حاکم باشد و حاکم او را تضعیف کند.

ابن عراق (متوفی سنه ۹۶۳)

ایشان از علمای بسیار متاخر بوده و نظرات رجالی اش مورد قبول نیست.

ذهبی (متوفی سنه ۷۴۸)

ذهبی در ۵ کتابش به این راوی اشاره میکند که ما به بررسی همه آنها میپردازیم:

در کتاب المغنی فی الضعفا نام ایشان را نوشته است و میگوید:

احمد بن محمد بن ابی دارم الحافظ شیخ الحاکم شیخ رافضی لا یوثق به المغنی فی الضعفا ج ۱ ص ۵۴

ایشان در اینجا این راوی را با نام حافظ و شیخ حاکم میخواند که هر دو، دلیل بر توثیق این راوی است. در ادامه میگوید شیخ رافضی. منتهی این عبارت، دلیل بر تضعیف نیست.

ایشان برای احمد بن مفضل هم میگوید رافضی. با اینکه این راوی ثقه است. یا مخول بن ابراهیم. یا هارون بن سعد و دیگران. در بعد به بررسی شیعه بودن این راوی میپردازیم.

در کتاب تذکره الحفاظ ج ۳ ص ۶۷ هم نوشته است الحافظ المسند و یک حدیث از ایشان که صحیح است را نقل کرده است.

در کتاب تاریخ الاسلام ج ۲۶ ص ۶۸ نوشته است که هو الحافظ.

در کتاب سیر اعلام النبلا ج ۳۰ ص ۷۷ نوشته است:

الامام الحافظ الفاضل

بعد ذهبی این راوی را به علت اینکه احادیثی بر نقد صحابه جمع کرده رد میکنند! این امر خنده داریست. دشمنی با صحابه و خلفا دلیل بر دروغگو بودن راوی نمیشود.

ابراهیم بن سعید از راویان صحیح مسلم و ثقه است و ابوزرعه میگوید خرج مثالب الشیخین و کان رافضیا (تاریخ بغداد ج ۴ ص ۴۳۹)

بهز بن اسد از راویان صحیح بخاری و مسلم و ثقه است. ازدی میگوید صدوق کان یتحامل علی عثمان (تهذیب الکمال ج ۴ ص ۲۵۹)

و ابن حجر در جواب این میگوید: اعتمده الأئمه ولا یعتمد علی الأزدی (مقدمه فتح الباری ج ۱ ص ۳۹۱)

پس

دشمن صحابه بودن و رافضی بودن دلیل بر تضعیف نیست.

در ضمن یک مطلب جالب در این زمینه:

مستدرک علی الصحیحین از این راوی نقل میکند که پیامبر فرمود: لکل نبی حواری و حواری الزبیر (مستدرک علی الصحیحین ج ۳ ص ۴۱۴)

یا جای دیگر نقل میکند که: لصوت أبی طلحه فی الجیش خیر من ألف رجل (مستدرک علی الصحیحین ج ۳ ص ۳۹۷)

یا عبدالله بن محمد انصاری در ذم الکلام ج ۴ ص ۲۳۱ از این راوی نقل میکند که پیامبر فرمود: یرحم الله خلفائی

ایا شخصی که این حدیث را نقل میکند دشمن صحابه و رافضی است؟؟؟ ایا اهل سنت قبول میکنند که تمام این احادیث مبنی بر فضل صحابه هم تکذیب کنند؟؟؟

ابن حجر عسقلانی (متوفی سنه ۸۵۲)

ایشان در کتاب لسان المیزان ج ۱ ص ۲۶۸ درباره ایشان همان حدیث ضربت خوردن حضرت زهرا را نقل میکند و با همان دلائل قبلی نظیر تضعیف ایشان توسط حاکم و نقل احادیث در مثالب خلفا ایشان را رد میکند.

خب ابن حجر اولاً یک عالم بسیار متاخر بوده. دوماً بر اساس دلالتی که در قبل نقد کردیم این راوی را نقد کرده سوماً بسیار سخت گیر بوده و بسیاری از راویان موثق مثل ابو داود طیالسی که از علمای بزرگ اهل سنت هست را نقد کرده است.

یک مطلب: دقت شود فردی که این مطلب را از ابن ابی دارم نقل میکند محمد بن احمد بن حماد بن سفیان حافظ کوفی متوفی سنه ۳۸۴ است که نمیتواند نظر رجالی بدهد و مراد از ایشان، ابو بشر دولابی نیست. زیرا ابوبشر دولابی متوفی سنه ۳۱۰ است و نمیتواند بگوید به تشییع جنازه ابن ابی دارم که در سال ۳۵۷ بود نرفتم.

محمد بن احمد بن حماد از

راویان موثق اهل سنت است منتهی نظرات رجالی اش که گفته برای تشییع جنازه او نرفتم مورد قبول نیست

به طور مثال این راوی درباره عموی ابن ابی دارم میگوید: کان ثقه عسرا فی الحدیث کتبت عنه ولم أحضر جنازته (تهذیب التهذیب ج ۳۴ ص ۷۲)

یعنی ثقه یا ضعیف بودن راوی ربطی بر رفتن محمد بن احمد بن حماد برای تشییع جنازه اش ندارد. ایشان کلا برای تشییع جنازه کسی نمیرفت.

به احتمال بسیار زیاد، ایشان یک کتاب رجالی بر اساس تاریخ فوت افراد داشت که فعلا موجود نیست.

پس در کل نتیجه میگیریم که ابن ابی دارم موثق است و تمامی دلایل بر تجریحش ضعیف است.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

